

“Αστυ, 7/11/93

στίχος, με τὸν ὅποιον ἄλλοι γελοῦν καὶ ἄλλοι, βλέπετε, κλαίουں...

Ἡ σημερινή «Ἑστία» δημοσιεύει τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀργύρη Ἑταλιώτη. Οἱ ἀναγνώσαντες τὰ ἔργα του καὶ αἰσθανθέντες ἐνδιαφέρον πρὸς τὸν ἐλληνικώτατον ποιητὴν καὶ διηγηματογράφον, θὰ ἱκανοποιηθοῦν γνωρίζοντες σήμερον τὴν μορφήν τοῦλάχιστον, ἂν ὄχι καὶ τὸ ἀληθές του ὄνομα, διότι τὸ Ἀργύρης Ἑταλιώτης εἶνε τὸ φιλολογικὸν ψευδώνυμον ἐκείνου, τὸν ὅποιον ὁ κ. Ψυχάρης ὠνόμασεν ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦ «Παρνασσοῦ» Τουργκένιεφ τῆς Ἑλλάδος. Ὡς πρὸς τὴν ἑκφράσιν αὐτὴν, ἂν καὶ τὸσον ἀγαπῶντες τὸ τάλαντον τοῦ κ. Ἑταλιώτη, ἔχομεν μερικάς ἐπιφυλάξεις. Ὅχι δι' ἄλλο τίποτε· ἀλλὰ διότι ἀποστρεφόμεθα τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ ἐπαίνου, τοῦ ὁποίου τόση κατάχρησις γίνεται παρ' ἡμῖν : ὁ κ. Πετσάλης εἶνε ὁ Σαρσαί τῆς Ἑλλάδος, ὁ κ. Παπαδιαμάντης ὁ Δίκηνς, ἡ κυρία Παρασκευοπούλου ἡ Σάρρα Βερνάρ. Συγκρίσεις, αἱ ὁποῖαι παρὰ τῷ κοινῷ ὀλίγον ὠφελοῦν τοὺς συγκρινόμενους, καὶ δικαίαι ὅταν εἶνε, —ὅπως ἡ τοῦ κ. Ψυχάρη, —δὲν μᾶς φαίνονται καλὰ. Ἀλλὰ καὶ Τουργκένιεφ ἂν δὲν ὀνομασθῇ, δὲν εἶνε μικρῶν ἐπαίνων ἄξιος ὁ Ἀργύρης Ἑταλιώτης. Εἰς τὴν «Ἑστίαν» ἔχει δημοσιεύσει θαυμάσια διηγήματα καὶ ποιήματα, μόνη δὲ ἡ μετάφρασις τοῦ Κορυδαλοῦ τοῦ Σέλλεϋ θὰ ἠδύνατο νάναδελῇ ἕνα συγγραφέα. Ὡς γνωστὸν, ὁ κ. Ἑταλιώτης εἶνε ἐκ τῶν θερμότερων ὁπαδῶν τῆς ἐθνικῆς γλώσσης, τὴν ὅποιαν γράφει μετὰ πολλῆς εὐκολίας, δυνάμει, χάριτος καὶ γλαφυρότητος.

Γρ. Β.

Τί νὰ πῶ ὅμως γιὰ τὸν Ἀργύρη, γιὰ τὸν Ἀργύρη μας τὸ χρυσό; Ἦθελα νὰ ξέρω τί τοῦ λείπει. Ἐχει γλώσσα, τέχνη ἔχει. Διαβάστε τὸν Ἀργύρη, νὰ διῆτε στὰ παραμύθια του μέσα ζωντανὴ τὴ ζωὴ, ζωντανὴ τὴ γλώσσα τῆς Ρωμοσύνης. Ἐκεῖνος ὁ Ἀργύρης! Ποῖος ἀπὸ μᾶς τὴν ἀξίζει τὸν Ἀργύρη; Μία ἀτάδια τοῦ Ἀργύρη μου νὰ διαβάσω, μ' ἔρχεται νὰ ξεσχίσω ὅσα ἔγραψα ὡς τώρα. Καὶ τί νὰ πῶ γιὰ τὴν Φυλλάδα τοῦ Γερδοδήμου; Πειράδια, μαργαριτάρια καὶ διαμάντια. Ἀπλωστὲ τὸ χέρι καὶ τὰ μαζέψετε. *ψυχ. - Αστυ 9 Απρ. 1993.*

Ἔτσι ψιλῶνετε τὴν τέχνη, τῆς δίνετε θάρρος, τὴν ἀνεβάζετε στὸ θρόνῳ τοῦ τῆς ἀξίζει ν' ἀνέβῃ, καθὼς γίνεται σὺλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, τοῦ ὁ νοῦς βασιλεύει. Γιὰ νὰ σὰς τιμᾷ ἡ τέχνη, πρέπει πρῶτα ἐσεῖς νὰ τὴν τιμᾶτε. Γιὰ νὰ ποχτήσετε μεγάλους, πρέπει πρῶτα νὰ καταλάβετε τοὺς μικροὺς, ἔτσι νὰ συνηθίσετε οἱ ἴδιοι λίγο λίγο καὶ τὴν τέχνη. Βάζουμε στοίχημα ἕνα φιλί πῶς δὲν ξέρετε καλὰ καλὰ οὔτε τὰ ὀνόματα ἐκείνων ποὺ γράφουνε σήμερα; Θέλετε Ντάντε. Μὰ δὲ θᾶξτε νὰ εἴχατε καὶ κανένα μικρότερο —γιατί τοῦ ξαναφάνηκαν Πλάτωνας καὶ Ντάντες; Ἀν' ἄχαρνα σὰς ἔλεγα πῶς ἔχετε ἕναν Τουργκένιεφ, θὰ τὸ πιστέβατε; Κι ὅμως ἔχετε. Ὅπως στὴν ψυχὴ τοῦ Τουργκένιεφ εἶναι ὅλη ἡ Ρουσία μέσα, ἔτσι καὶ τοῦ Ἀργύρη μου τοῦ Ἑταλιώτη τίποτα δὲν τοῦ λείπει, γλώσσα, ποίηση, ψυχολογία, ρωμοσύνη, Κι ὡς τόσο τί θὰ γίνη; Ὅτι τὸνέ μάθουνε στὴν Ἑβρώπη, ἴσως προτοῦ μάθεται τὸ νομὰ του. Βάζουμε στοίχημα ἕνα ἄλλο φιλί:

Εἰς τόμον κομψότατον διακοσίων σελίδων, ἐξεδόθησαν ὑπὸ τῆς «Ἑστίας» οἱ *Νησιωτικές Ιστορίες* τοῦ Ἀργύρη Ἑταλιώτη καὶ ἀπὸ αὔριον πωλοῦνται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» ἀντὶ δραχμῶν δύο.

Τὸ ὄνομα τοῦ Ἀργύρη Ἑταλιώτη εἰς τοὺς παρακολουθοῦντας τὴν νεωτέραν μας φιλολογίαν εἶνε τόσῳ γνωστὸν, καὶ τὰ κατὰ καιροὺς δημοσιευθέντα εἰς τὴν «Ἑστίαν» καὶ ἀλλαχοῦ ἔργα του, ἀνεγνώσθησαν μετὰ τότης ἀπληστίας, ὥστε δὲν ἔχομεν ἀνάγκην συστάσεων διὰ τὸν τόμον αὐτόν, εἰς τὸν ὅποιον ὁ συγγραφεὺς περιέλαβε περὶ τὰ τριάκοντα ἐκ τῶν ὠραιότερων αὐτοῦ διηγημάτων. Ὁ Ἀργύρης Ἑταλιώτης γράφει, ὡς γνωστὸν, τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν, εἶνε δὲ αὐτός, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη τόσον προσφύως ὑπὸ τοῦ κ. Ψυχάρη, Τουργκένιεφ τῆς Ἑλλάδος.

Ἀποστέλλει 15-16 Δεκεμβρίου/94

ΤΕΥΧΟΣ ΜΕΤΑ ΤΕΥΧΟΣ ἐκδίδονται τὰ καθυστεροῦντα τοῦ **Νέου Πνεύματος** φυλλάδια. Προχθὲς ἐξεδόθη τὸ τῆς 15 Σεπτεμβρίου. Σήμερον τὸ τῆς 1ης Ὀκτωβρίου. Μεθαύριον τὸ τῆς 15ης Ὀκτωβρίου. Καὶ μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος μηνὸς ἐλπίζομεν νὰ συμπληρώσωμεν ὅλα τὰ καθυστεροῦμενα καὶ νὰ καταστῶμεν ἐνήμεροι. Τὰ ἐκδιδόμενα τεύχη περιέχουν ὕλην πρώτης τάξεως. Ἡ πρωτότυπος πραγματεία ἡ δημοσιευθεῖσα διὰ τῶν δύο τευχῶν τῆς 15ης Σεπτεμβρίου καὶ τῆς 1ης Ὀκτωβρίου ὑπὸ τὸν τίτλον: οἱ Δύο Μανώληδες, εἶναι θαυμασία ὑπὸ παράδοξον τύπον φαντασμαγορίας φιλοσοφικῆς ἀπεικόνισις τῆς ψυχικῆς καταστάσεως τοῦ δούλου καὶ τοῦ ἐλευθέρου ἔθνους. Ὁ συγγραφεὺς τῆς διεκρίθη κυρίως ὡς τώρα ὡς ποιητῆς, ὡς διηγηματογράφος, ὡς δραματογράφος, ἀλλὰ τὰ εἰκαστικά του προσόντα εἶναι τοιαῦτα, ὥστε νὰ δύναται ὡς νῦν νὰ φιλοσοφῇ καὶ περὶ τῆς συγχρόνου ἱστορίας καὶ περὶ τῆς συγχρόνου ἐλληνικῆς ἐιμαρμένης. Οἱ Δύο Μανώληδες ἀξίζουν εὐρυτέραν ἀνάλυσιν καὶ θέλομεν προεβῇ εἰς τὴν προσηγὰ.

ψυχ. - Αστυ 7 Νοεμβρίου/93